

TÜSİAD

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

MUHARREM YILMAZ'IN

“KÜRESEL EKONOMİK BEKLENTİLER: ORTA VADEDE

BÜYÜMEYİ SAĞLAMAK” KONFERANSI

AÇILIŞ KONUŞMASI

21 Ocak 2013

Mövenpick Oteli, İstanbul

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Mesrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Dekan, Dünya Bankası'nın Saygıdeğer Temsilcileri, Değerli Katılımcılar, Kıymetli Misafirlerimiz, Değerli Basın Mensupları,

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı olarak görevi devraldığım dönemin daha ilk haftasında, küresel ekonominin gidişatı hakkında değerli bir çalışmayı ele alacağımız bu toplantı vesilesiyle sizlerle ve kamuoyuyla buluşmayı olumlu bir tesadüf, iyi bir başlangıç olarak addediyorum. Dünya ekonomisinin küresel kriz sonrası, genel bir belirsizlik ortamı içerisinde yön bulmaya çalıştığı bir dönemde, bugün tanıtımı yapılacak olan rapor ve bu toplantı oldukça iyi bir zamanlamaya ve değerli bir gündeme sahip.

İnanıyorum ki, bu kıymetli rapor ve rapor etrafında burada yapacağımız tahliller, hemen hepimizin 2013 yılı değerlendirmelerine sağlıklı bir çerçeve sağlayacaktır.

TÜSİAD'ın bugüne kadar ülkemiz ekonomisinin gelişmesi ve küresel ekonomiyle bütünleşmesine yönelik gayreti kamuoyunun malumudur. Küreselleşme sürecinde ülkemizin rekabet gücünün ve toplumsal refahının; istihdamın, verimliliğin, ekonomik ve sosyal kalkınmanın politikalarının oluşturulması için çok yönlü çalışmalar sürdürmekteyiz.

Hep birlikte Türkiye ekonomisini geliştirme ve dünya ekonomisinin modern ve güçlü bir unsuru haline getirme çabamız, her geçen gün küresel ekonomiyle olan etkileşimimizi arttırmakta. 2011 yılı verileri itibarıyla, Avrupa'da 6., dünyada ise 16. büyük ekonomi olarak, giderek G20-B20 gibi uluslararası kurumlar başta olmak üzere, birçok küresel ekonomik platformda önemli roller üstlenmekteyiz. Bu çerçevede, ekonomi gündemimizin, üyesi olduğumuz Business Europe ve kurucusu olduğumuz B20 platformlarının gündemiyle neredeyse birebir örtüştüğünü görmekteyiz.

Bu açıdan, TÜSİAD olarak, Dünya Bankası ev sahipliğinde, Koç Üniversitesi ile birlikte, bugün burada küresel ekonomik beklentileri ele almaktan memnuniyet duyuyoruz. Özellikle son on yıldır süregelen dönüşümün bizi getirdiği noktada, yerel sorunların gündemde ağırlığını yitirmiş olması ve artık daha çok ekonomimizin küresel konumuna odaklanmamız, Türk iş dünyası açısından çok olumlu bir gelişmedir.

Dünya Bankası ve Koç Üniversitesi, TÜSİAD'ın Türkiye ekonomisine yönelik çalışmalarının başlıca ortakları arasında yer almaktadır. Dünya Bankası, küresel ekonomiye dair güçlü araştırma kapasitesine sahip ve Türkiye ekonomisinin kurumsal gelişimine büyük katkılar sağlayan temel uluslararası kurumlardan biri olarak TÜSİAD'ın çalışmalarında ayrı bir yere sahiptir. Bugünkü toplantının diğer paydaşı Koç Üniversitesi ise, TÜSİAD'ın uluslararası birçok kurumla birlikte yaptığı bu tür toplantılarda başta akademik çerçeveyi yansıtmak ve geliştirmek olmak üzere çok önemli katkılar sağlamaktadır. Kamuoyunun yakından takip ettiği üzere, Koç Üniversitesi ile birlikte oluşturduğumuz Koç Üniversitesi-TÜSİAD Ekonomik Araştırma Forumu 2004 yılından bu yana çok değerli birçok çalışma ve toplantıya imza atmıştır.

Değerli katılımcılar,

Tekrar etmek isterim ki ülkemizin ekonomi platformlarında küresel sorunlar ağırlıkta. Bunda küreselleşmenin ulaştığı boyut itibarıyla ülke ekonomilerinin birbirlerine ve dünya

ekonomisine artan hassasiyeti kadar, Türkiye ekonomisinin son on yıllık dönemdeki sağlıklı dönüşümü de büyük rol oynamakta.

Zaten, özellikle, ikinci unsurun 2012 yılında iyice öne çıkması nedeniyle, TÜSİAD olarak 2013 yılına ilişkin senaryo ve tahmin çalışmalarımızı yürütürken Türkiye ekonomisine münhasır bir olumsuz senaryo geliştirme ihtiyacı hissetmedik. Bu nedenle de, çalışmalarımızın esas belirleyici eksenini dünya ekonomisine ilişkin varsayımlar ve beklentiler oluşturdu.

Bu anlamda, açılış konuşmalarının hemen ardından, Dünya Bankası'nın Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu'nun tanıtımı esnasında, Sn. Hans Timmer tarafından kapsamlı bir şekilde ele alınacağı üzere dünya ekonomisinde hepimizin dikkatle takip ettiği temel sorun alanları mevcut. Raporun cazibesinden ödünç almamak için burada bu konuların teknik detaylarına girmeyeceğim. Ancak, Türkiye'den, Türk iş âlemi olarak dünya ekonomisine bakışımızı ve odaklandığımız konuları ifade etmek üzere, müsaadenizle, bazı temel konulara vurguda bulunmak istiyorum.

Tüm dünya ile birlikte, merak ve endişe içinde izlediğimiz konuların başında Avrupa Birliği'nde bir türlü kalıcı bir çözüme kavuşturulamayan borç krizi sorunu geliyor. Konunun artık ekonomik boyutları çoktan aşmış, siyasi ve idari kapasiteye ilişkin bir hal aldığı aşikâr. Euro'nun dağılması tehlikesi, genelde bir Euro bölgesi sorununa indirgenmekte. Ancak, sorun aslında Euro Bölgesi dışında kalan ülkeler de dahil olmak üzere, tüm kurumlarıyla doğrudan Avrupa Birliği'nin bir sorunu. Ekonomik birliğin, ticaret, sermaye ve işgücü dolaşımı, parasal entegrasyon gibi temel konularında sağlanan başarıların, henüz kamu maliyesi, bankacılık ve en nihayetinde siyasi birlik açısından yeterince tesis edilememesi sorunun özünü oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, Amerika Birleşik Devletleri açısından da benzer bir durum söz konusu. Her ne kadar federal bir siyasi yapı, bankacılık birliği, kamu maliyesi birliği gibi ihtiyaçları büyük ölçüde ortadan kaldırıyor olsa da, dünyanın bu bölgesinde de konu siyasete indirgenmiş durumda.

Esasen, başta ekonomik gibi görünen sorunların da özünde hep siyaset var. Ancak deniz çekilip karar alma süreçlerinin aksaklıkları ortaya çıkıncaya kadar, açık bir şekilde sorun teşhis edilemiyor.

Bugün itibarıyla, ekonomik alanlardaki sorunları çözmek üzere, özel kesim bilanço problemlerini, kamu ve merkez bankaları bilançolarına aktarma sürecinde, önce kamu bilançoları çöktü. Uzun süredir de, gelişmiş ülke merkez bankalarının çözüm tedbirlerinin etkinliği konusunda dünya şüpheler artmakta. Dolayısıyla, sorun bir güven ve itibar boyutunda ağırlığını koruyarak devam etmekte. Zaten, Avrupa Merkez Bankası'nın (AMB) tüm parasal müdahalelerine karşılık azaltılamayan piyasa stresinin, AMB Başkanı Mario Draghi'nin "Euro Bölgesi'nin çöküşünü önlemek için ne gerekirse" yapılacağını söylemesinin ardından hızla azalması bu tespitin temel bir kanıtı. Diğer yandan, piyasalar Amerika Birleşik Devletleri'ndeki "mali uçurum" riskine daha az duyarlı gözükmeyle beraber, risk algısı açısından benzer bir bozulma Aralık 2012 sonunda uçuruma birkaç gün kala yaşandı. Ancak, 31 Aralık gibi olağanüstü bir tarihte sağlanan uzlaşma, otomatik vergi artışları ve harcama kesintilerinin, 3 Ocak 2013'te kontrol altına alınmasını sağladı. Birkaç günlük aralık içerisinde ABD teknik olarak, "vergi kıyameti" veya "mali uçurum" denilen sorunun içine düştü, fakat alınan kararların geriye yürürlüğü pratik ve geçici bir çözüm sağladı.

Elbette, tüm bu heyecanlı süreçte, Türkiye gibi küresel büyümenin yükünü omuzlayan gelişmekte olan ekonomilerde, dış sorunların ağırlığı yerel ekonomilerin performansını olumsuz etkiledi. Gelişmekte olan ekonomiler büyüme performanslarını kaybederken, dünya ticareti duraklama, varlık fiyatları da gerileme sürecine girdi. Belki emtia ve enerji fiyatlarındaki duraklama gelişmekte olan ekonomilere kısa bir süre rekabet gücü sağladı ama elbette bunun uzun vadede geçerliliğini koruması mümkün değildir.

Değerli konuklar,

Bugün itibarıyla baktığımızda, dünyanın iki önemli bölgesinde siyasi kararların 2013 yılına bırakıldığını görüyoruz. Bu iki temel oluşumun nasıl evrileceği Türkiye dâhil birçok gelişmekte olan ekonominin performansını temelden etkileyecek.

Rezerv para menşei merkez bankalarının parasal müdahaleleriyle idare ettirilmeye çalışılan dünya ekonomisi, şu an için, kısa süreliğine gelişmekte olan ekonomilere fırsatlar sunuyor. Yüksek küresel rezerv para likiditesi dünyanın birçok ekonomisinde faizleri reel olarak negatife çekmiş durumda. Emtia ve enerji fiyatlarındaki duraklama bu ülkelerde enflasyon riskini önemli ölçüde kısıtlıyor. Ayrıca, artan küresel likidite ve getiri arayışı, gelişmekte olan ekonomilere sermaye girişinin artmasına neden oluyor. Bu gelişmeler bizim gibi ekonomiler için oldukça olumlu görünmekle beraber, ne uzun ömürlü olabilirler, ne de kalıcı refah yaratabilirler. Öte taraftan, 2010 ve 2011 yılının başlarında olduğu gibi, küresel likiditenin getirdiği hızlı ve hacimli sermaye girişleri, gelişmekte olan ekonomilerin kapasitelerini aşabiliyor ve bu ekonomilerde aşırı ısınma, varlık fiyatı balonları ve cari açık gibi sorunları beraberinde getiriyor. Bu açıdan, raporun tanıtımını gerçekleştirecek olan Sn. Hans Timmer'in hoşgörüsüne sığınarak, raporun önemli bulgularından birini burada vurgulamak istiyorum: böylesi belirsiz ve değişken bir ortamda bizim gibi gelişmekte olan ekonomilerin, temkinli makro politikalara ve krizlere karşı temel alanlarda güçlü tamponlar tesis etmeye ihtiyaçları var. Güçlü tamponlar tesis edilmesine ihtiyaç olan bu temel alanların başında, kamu maliyesi, para politikası ve sosyal politikalar geliyor. Kriz sürecinde bu alanlarda harcanan cephanenin yeniden biriktirilmesi ve olası küresel risklere karşı dikkatle harcanması gerekiyor. Özellikle, gelişmiş ülkelerin potansiyel büyümelerinin altında kalmaları durumunda, ekonomilerini rölantinin üzerinde, ısınma noktasının da altında kalmak üzere incelikli şekilde yönetmeleri şart. Tabii buradaki potansiyel büyüme, uzun dönem potansiyel büyümesi, yoksa, son birkaç yıldır rekor kırdıran büyüme oranlarına dayalı bir potansiyel hesabı değil. Ayrıca, bu incelikli makroekonomik yönetim sürecinde, TÜSİAD olarak hep vurguladığımız gibi, köklü ve cesur bir yapısal reform programı uygulamasını disiplinli bir şekilde uygulamaya koymak zorundalar. Çünkü, talebin yönetiminin, yapısal reformlar olmadan potansiyel büyümeyi yukarı çekmesi mümkün değil.

İncelikli talep yönetimi konusuna geri dönersek, biz TÜSİAD olarak, Türkiye'nin 2012'de gösterdiği performansa bakarak, bu temkinli ve incelikli makro yönetimi büyük ölçüde başardığımızı inanıyoruz. Bu nedenle de yaptığımız tahmin ve senaryo çalışmalarında bu yapıyı veri kabul ettik.

Hâlihazırda, Amerika Birleşik Devletleri ve Euro Bölgesi'nde artan çözüm umutlarının karamsarlığa dönmeyeceğini varsayarsak, bizim tahminlerimiz Türkiye ekonomisinin 2013 yılında %4.3 oranında büyüme ortaya koyabileceğine işaret ediyor. "Temel senaryo" olarak adlandırdığımız koşullar çerçevesinde elde ettiğimiz bu büyüme tahmininin, Dünya Bankası raporunda yer alan Türkiye'ye ilişkin büyüme tahminine yaklaştığı olması bizim için başka

bir memnuniyet vesilesi. TÜSİAD'ın alternatif senaryosu olan "olumlu senaryo" ise Dünya Bankası 2013 öngörüsünden oldukça yüksek bir büyüme oranına işaret ediyor. Bizim "olumlu senaryo"da varsaydığımız gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerdeki büyüme oranları ve dünya ticareti gelişme hızı, Dünya Bankası çalışmasında ancak 2014 yılında yakalanabiliyor. Bu itibarla, TÜSİAD'ın "olumlu senaryo"sü, 2013 yılında dünya ekonomisi için, Dünya Bankası temel tahminlerine göre daha iyimser varsayımlar içermektedir. Bu senaryo çerçevesinde, Türkiye ekonomisinin 2013 yılında %6.1'lik bir büyüme kaydetmesini bekliyoruz.

Bu rakamlardan da anlaşılacağı üzere, Türkiye ekonomisi konusunda oldukça olumluyuz. Dünya ekonomisi için de benzer olumlu bir görünüm için umutlarımızı koruyoruz. Ancak, bu umutların gerçeğe dönmesi küresel düzeyde önemli politika adımları gerektiriyor. Bunların içinden en önemli gördüğümüz temel politika alanına burada değinerek konuşmamı tamamlamak istiyorum.

Başta OECD'nin iş dünyası sesi olan BIAC'ta (The Business and Industry Advisory Committee) ve B20 platformlarında da ifade edildiği üzere, para ve maliye politikalarının etkisiz kaldığı bugünlerde artık süratle küresel ticaretin serbestleşmesine yönelik dış ticaret politikalarına eğilmeye ihtiyaç var.

Dünya ticaretinin, çok taraflı adil ve liberal bir yapıya kavuşturmak ve terörün finansmanı ve suç ekonomisi dışındaki tüm müdahaleleri olabildiğince ortadan kaldırmak, dünya genelinde kabul gören temel bir çözüm aracıdır. Bu çerçevede, Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) on yılı aşkın süredir uzlaşma yolunda yoğun çaba sarf ettiği çok taraflı ticaret müzakereleri büyük önem taşımaktadır. Birleşmiş Milletler Binyıl Hedefleri'nin en başında yer alan serbest ticaret hedefi ile uyumlu olarak özellikle En Az Gelişmiş Ülkelerin (EAGÜ) ve Gelişme Yolundaki Ülkelerin kalkınma çabalarına destek olabilecek bu süreci dikkatle izlemekteyiz. Sadece izlemekle yetinmeyip, sürece katkı sağlamaya, konuyu B20, Business Europe gibi platformlarda gündemde tutmaya gayret etmekteyiz. Bu sürecin ilerlemesi, başarılı olması, sadece gelişmiş ve gelişen ekonomilere değil, küreselleşmenin giderek dışında kalan az gelişmiş ekonomilere ve dünya refahına büyük katkılar sağlayacaktır.

TÜSİAD olarak bu konunun önemine olan inancımızın altını çizerek konuşmama son verirken, bu vesileyle, bugünkü ufuk açıcı etkinliğe ev sahipliği yapan Dünya Bankası Türkiye Ülke Direktörü Sn. Martin Raiser'a ve gerek EAF platformundaki işbirliğimiz gerekse bugünkü ortak çalışmamız için Koç Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dekanı Sn. Barış Tan'a teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum. Ayrıca, yine bu vesileyle, TÜSİAD adına bir önerimi burada dile getirmek istiyorum. Önerim, ülkemizin ve iş dünyamızın küresel bakış açısını güçlendirecek Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu'nun her yayımı sonrasında, yani yılda iki kez tekrarlanmasıdır. TÜSİAD'ın başta Ekonomik Analiz Çalışma Grubu olmak üzere, mevcut kurumsal kapasitesiyle destek vermekten memnuniyet duyacağı bu öneriyi sizlerin de huzurunda değerli paydaşlarımızın görüşlerine sunmak isterim.

Değerli Misafirler,

Toplantının ve raporun daha etkili bir küresel analiz çerçevesi için tüm katılımcılara faydalı olmasını dilerim. Raporun hazırlanması ve toplantının düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür eder, TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinize saygı ve sevgilerimi sunarım.